

Suvestinė redakcija nuo 2011-02-09 iki 2011-10-08

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2009, Nr. [113-4831](#); Žin. 2011, Nr. [148-0](#), i. k. 109301MISAK00D1-546

**LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S**

DĖL ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

2009 m. rugsėjo 16 d. Nr. D1-546

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo (Žin., 1997, Nr. [112-2824](#); 2006, Nr. [57-2025](#)) 9 straipsnio 2 dalimi:

1. Tvirtinu Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatus (pridedama).

2. Nustatau, kad:

2.1. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo programos, parengtos iki šiuo įsakymu patvirtintų Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų įsigaliojimo, galioja iki juose nustatytos galiojimo datos, išskyrus šio įsakymo 2.2 punkte nurodytą išimtį;

2.2. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo programos, kuriose numatytas poveikio aplinkos orui monitoringas, galioja iki 2010 m. gruodžio 31 d.;

2.3. šiuo įsakymu patvirtinti Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatai įsigalioja 2010 m. sausio 1 d.

3. P a v e d u Aplinkos ministerijos struktūriniams padaliniais, įstaigoms prie Aplinkos ministerijos ir kitoms Aplinkos ministerijai pavaldžioms valstybės institucijoms iki 2010 m. sausio 1 d. atsižvelgiant į šio įsakymo 1 punktu patvirtinus Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatus pagal kompetenciją peržiūrėti galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymą, ir prireikus parengti šių teisės aktų pakeitimo projektus, kad nuostatos būtų suderintos su Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatais, ir nustatyta tvarka šiuos pakeitimus teikti tvirtinti įgaliotoms institucijoms ar aplinkos ministrui.

APLINKOS MINISTRAS

GEDIMINAS KAZLAUSKAS

ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato ūkio subjektus, privalančius vykdyti ūkio subjektų aplinkos monitoringą, ūkio subjektų aplinkos monitoringo tikslus, monitoringo programos turinį, jos rengimo, derinimo tvarką, monitoringo vykdymą, tyrimų ir matavimų kokybės užtikrinimą ir kontrolę, monitoringo duomenų ir informacijos rinkimą, saugojimą ir teikimą.

2. Nuostatai netaikomi ūkio subjektams, teisės aktų nustatyta tvarka vykdančioms genetiškai modifikuotų organizmų (ir jų naudojimo), kvapų, triukšmo, vibracijos bei radiologinį monitoringą.

3. Šiuose Nuostatuose vartojamos sąvokos:

3.1. ūkio subjektų technologinių procesų monitoringas – teisės aktų nustatyta tvarka stacionariuose ūkio subjektų eksploatuojamuose įrenginiuose vykstančių technologinių procesų parametrų, galinčių turėti įtakos teršalų išmetimui, energijos panaudojimo efektyvumui ir atliekų susidarymui, matavimai;

3.2. ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringas – teisės aktų nustatyta tvarka atliekami nuolatiniai ar nenuolatiniai teršalų (įskaitant ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų), išmetamų/išleidžiamų iš stacionarių taršos šaltinių į aplinką, kiekio bei parametrų tyrimai, matavimai ir/ar skaičiavimai;

3.3. ūkio subjektų poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringas – teisės aktų nustatyta tvarka atliekami aplinkoje teršalų kiekio bei parametrų nuolatiniai ar nenuolatiniai tyrimai, matavimai, poveikio gamtinei aplinkai vertinimas bei prognozavimas ar teršalų sklaidos aplinkoje modeliavimas, vertinimas bei prognozavimas;

3.4. nuolatiniai matavimai – tai iš stacionarių taršos šaltinių į aplinką išmetamų/išleidžiamų teršalų kiekio ar aplinkoje esančių teršalų kiekio bei parametrų matavimai, kurie atliekami nepertraukiamai;

3.5. nenuolatiniai matavimai – tai tam tikru periodiškumu atliekami iš stacionarių taršos šaltinių į aplinką išmetamų/išleidžiamų teršalų kiekio ar aplinkoje esančių teršalų kiekio bei parametrų matavimai.

4. Kitos šių Nuostatų 3 punkte neapibrėžtos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatyme (Žin., 1997, Nr. [112-2824](#); 2006, Nr. [57-2025](#)), Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme (Žin., 1992, Nr. [5-75](#)), Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (Žin., 1996, Nr. 32-88; 2001, Nr. [101-3597](#)), Lietuvos Respublikos vandens įstatyme (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. [36-1544](#)) vartojamas sąvokas.

II. ŪKIO SUBJEKTAI, PRIVALANTYS VYKDYTI ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGĄ

5. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo rūšys yra:

5.1. ūkio subjektų technologinių procesų monitoringas;

5.2. ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringas;

5.3. ūkio subjektų poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringas.

6. Ūkio subjektų technologinių procesų monitoringą turi vykdyti ūkio subjektai, eksploatuojantys atliekų deginimo įrenginius ar bendro deginimo įrenginius, nurodytus Atliekų deginimo aplinkosauginiuose reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699 (Žin., 2003, Nr. [31-1290](#)).

7. Ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringą turi vykdyti ūkio subjektai:

7.1. kurie vadovaujantis Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklėmis (toliau – TIPK taisyklės), patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 80 (Žin., 2002, Nr. [85-3684](#); 2005, Nr. [103-3829](#)), turi gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą, išskyrus ūkio subjektus, kurie vykdo ūkinę veiklą arba eksploatuoja įrenginius, nurodytus TIPK taisyklių 2 priedo 1, 9–14 punktuose;

7.2. kurie per parą į nuotakyną išleidžia daugiau kaip 50 m³ gamybinių nuotekų;

7.3. kurių vykdomos vienos ar kelių veiklų, nurodytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 166/2006 dėl Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro sukūrimo ir iš dalies keičiančio Tarybos direktyvas 91/689/EEB ir 96/61/EB (OL 2006 L 33, p. 1) I priede, metu išmetami/išleidžiami II priede nurodyti teršalai.

8. Ūkio subjektų poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringą turi vykdyti:

8.1. poveikio aplinkos oro kokybei monitoringą:

8.1.1. ūkio subjektai, kurių vykdomos veiklos metu išmetami teršalai, nurodyti Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąraše ir ribinėse aplinkos oro užterštumo vertėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582 (Žin., 2000, Nr. [100-3185](#); 2007, Nr. 67-2627), o veiklos metu vieno iš į aplinkos orą išmetamų teršalų pavojingumo rodiklis (toliau – TPR), apskaičiuotas šių Nuostatų 1 priedo 3 punkte nustatyta tvarka, yra didesnis nei 10⁴ arba to teršalo koncentracija, apskaičiuota modeliavimo būdu (be foninio aplinkos oro užterštumo), viršija mažiausio vidurkinimo laikotarpio ribines aplinkos oro užterštumo vertes, nustatytas žmonių sveikatos apsaugai, nurodytas Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąraše ir ribinėse aplinkos oro užterštumo vertėse;

8.1.2. ūkio subjektai, kurių vykdomos veiklos metu išmetami teršalai, nurodyti Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582 (Žin., 2000, Nr. [100-3185](#); 2007, Nr. 67-2627), o teršalo koncentracija, apskaičiuota modeliavimo būdu (be foninio aplinkos oro užterštumo), viršija mažiausio vidurkinimo laikotarpio žemutinę vertinimo ribą, nustatytą žmonių sveikatos apsaugai, nurodytą Aplinkos oro kokybės vertinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 596 (Žin., 2001, Nr. [106-3828](#)), 1 priede, arba mažiausio vidurkinimo laikotarpio ribinę vertę, nustatytą žmonių sveikatos apsaugai, nurodytą Aplinkos oro užterštumo normose, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 (Žin., 2001, 106-3827), arba mažiausio vidurkinimo laikotarpio siektiną vertę, nustatytą žmonių sveikatos apsaugai, nurodytą Ozono aplinkos ore normų ir vertinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 544/508 (Žin., 2002, Nr. [105-4731](#)), ar Aplinkos oro užterštumo arsenu, kadmiu, nikeliu ir benz(a)pirenu siektinose vertėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. D1-153/V-246 (Žin., 2006, Nr. [41-1486](#));

8.1.3. ūkio subjektai, eksploatuojantys gyvulininkystės kompleksus su 500 ar daugiau sutartinių gyvulių, taip pat su 200 ar daugiau sutartinių gyvulių ar ir su mažesniu sutartinių gyvulių skaičiumi fermų (kompleksų) žemdirbystės drėkinimo laukus, kai išlaistymui yra naudojama stacionari lietinimo įranga arba išlaistoma mobiliomis priemonėmis specialiai įrengtuose ūkių nuosavybės arba ilgalaikės (daugiau kaip 5 metai) nuomos teise priklausančiuose laistymo laukuose bei kitose fermose (kompleksuose), jeigu tai nurodoma

Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo sąlygose ar statinio projekte;

8.1.4. ūkio subjektai, kuriems poveikio aplinkos orui monitoringo vykdymas numatytas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitoje (toliau – PAV ataskaita), statinio projekte ar poveikio aplinkos orui vertinimo ataskaitoje (toliau – PAOV ataskaita), parengtuose teisės aktų nustatyta tvarka;

8.2. poveikio paviršiniam vandeniui monitoringą:

8.2.1. ūkio subjektai, valantys nuotekas aglomeracijose nuo 2000 gyventojų ekvivalentų;

8.2.2. ūkio subjektai, išleidžiantys gamybines nuotekas į aplinką, kurie pagal TIPK taisykles turi gauti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą;

8.2.3. ūkio subjektai, eksploatuojantys buitinių nuotekų filtravimo įrenginius ($> 50 \text{ m}^3$ per dieną maksimalaus galimo našumo), kai į jų sanitarinę apsaugos zoną patenka paviršinio vandens telkinys;

8.2.4. ūkio subjektai, eksploatuojantys gyvulininkystės kompleksus su 500 ar daugiau sutartinių gyvulių, taip pat su 200 ar daugiau sutartinių gyvulių ar ir su mažesniu sutartinių gyvulių skaičiumi fermų (kompleksų) žemdirbystės drėkinimo laukus, kai išlaistymui yra naudojama stacionari lietinimo įranga arba išlaistoma mobiliomis priemonėmis specialiai įrengtuose ūkių nuosavybės arba ilgalaikės (daugiau kaip 5 metai) nuomos teise priklausančiuose laistymo laukuose bei kitose fermose (kompleksuose), jeigu tai nurodoma Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo sąlygose ar statinio projekte;

8.2.5. ūkio subjektai, kuriems poveikio paviršiniam vandeniui monitoringo vykdymas numatytas planuojamos ūkinės veiklos PAV ataskaitoje ar statinio projekte, parengtuose teisės aktų nustatyta tvarka;

8.3. poveikio požeminiam vandeniui monitoringą:

8.3.1. ūkio subjektai, vykdančys šią ūkinę veiklą:

8.3.1.1. energijos gamyba (kai šiluminių elektrinių bei kitų deginimo įrenginių, įskaitant pramoninius įrenginius, elektrai, garui gaminti ar vandeniui šildyti instaliuota šiluminė galia – 300 MW ir didesnė);

8.3.1.2. naftos gavyba ir jos perdirbimas;

8.3.1.3. naftos bei naftos produktų, aplinkai pavojingų cheminių medžiagų krovimas (terminalai, kuriuose perkrauna ne mažiau kaip 100 m^3 per dieną) ir saugojimas (sandėliai, saugyklos, kurių talpyklose telpa 500 m^3 ir daugiau naftos produktų ar aplinkai pavojingų cheminių medžiagų);

8.3.1.4. popieriaus, celiuliozės gamyba;

8.3.1.5. atominės energijos gamyba;

8.3.1.6. radioaktyviųjų atliekų tvarkymas, saugojimas ir laidojimas;

8.3.1.7. pavojingų atliekų naudojimas ir šalinimas, išskyrus tuos atvejus, kai veikla vykdoma pastate;

8.3.1.8. mineralinių trąšų gamyba;

8.3.1.9. cheminių medžiagų (pagrindinių augalų apsaugos produktų ir biocidų, organinių ir neorganinių medžiagų) gamyba;

8.3.1.10. eksploatuoti netinkamų transporto priemonių apdorojimas, išskyrus tuos atvejus, kai veikla vykdoma pastate;

8.3.2. ūkio subjektai, eksploatuojantys:

8.3.2.1. degalines, išskyrus atvejus, kai:

8.3.2.1.1. gruntinis vanduo potencialios taršos vietose slūgso giliau kaip 15 m;

8.3.2.1.2. konteinerinės degalinės su antžeminėmis talpyklomis eksploatuojamos ne ilgiau kaip 3 metus. Eksploatuojant ilgiau kaip 3 metus, sprendimą dėl požeminio vandens monitoringo vykdymo privalomumo priima regionų aplinkos apsaugos departamentas (toliau – RAAD) suderinęs su Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – LGT);

8.3.2.2. įrenginius pavojingoms atliekoms šalinti arba joms naudoti, kai pajėgumas

didesnis kaip 10 tonų per parą;

8.3.2.3. sąvartynus, priimančius daugiau negu 10 tonų atliekų per parą arba kurių bendras pajėgumas didesnis kaip 25000 tonų, išskyrus inertinių atliekų sąvartynus;

8.3.2.4. įrenginius, kuriuose, naudojant organinius tirpiklius, atliekamas medžiagų, daiktų arba gaminių paviršiaus apdorojimas – taurinimas, šlichtinimas, dengimas, riebalų šalinimas, atsparaus vandeniui darymas, klijavimas, dažymas, valymas arba impregnavimas, kuriuose tirpiklių vartojimo pajėgumas didesnis kaip 150 kg per valandą arba didesnis kaip 200 tonų per metus;

8.3.2.5. nuotekų valymo įrenginius, kurių pajėgumas didesnis kaip 100 000 gyventojų ekvivalento (toliau – GE);

8.3.2.6. nuotekų valymo įrenginius, kurių pajėgumas didesnis kaip 10 000 GE, kai jie įrengti paviršinio vandens telkinių arba vandenviečių apsaugos zonoje;

8.3.2.7. nuotekų filtravimo įrenginius (didesnio kaip 50 m³ per parą našumo), kai galutinis nuotekų valymas atliekamas tik šiam tikslui skirtose vietose natūralios sanklodos gruntuose ir neturint organizuoto nuotekų išleidimo;

8.3.2.8. gyvulininkystės kompleksus su 500 ar daugiau sutartinių gyvulių, taip pat su 200 ar daugiau sutartinių gyvulių ar ir su mažesniu sutartinių gyvulių skaičiumi fermų (kompleksų) žemdirbystės drėkinimo laukus, kai išlaistymui yra naudojama stacionari lietinimo įranga arba išlaistoma mobiliomis priemonėmis specialiai įrengtuose ūkių nuosavybės arba ilgalaikės (daugiau kaip 5 metai) nuomos teise priklausančiuose laistymo laukuose bei kitose fermose (kompleksuose), jeigu tai nurodoma Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo sąlygose ar statinio projekte;

8.3.2.9. objektus, kurių statinio projekte numatytas požeminio vandens monitoringas;

8.3.2.10. geriamojo vandens tiekimo vandenvietes, kai paimamo ar planuojamo paimti vandens kiekis (vidutinis metinis paėmimas) viršija 100 m³ per parą;

8.3.2.11. natūralaus ir gydomojo mineralinio vandens vandenvietes (nepriklausomai nuo paimamo vandens kiekio);

8.3.2.12. požeminės hidrosferos sausinimo objektus (jeigu gali paveikti gyventojų vartojamo ir ekosistemų funkcionavimą užtikrinančio požeminio vandens išteklius);

8.3.3. ūkio subjektai, kuriems poveikio požeminiam vandeniui monitoringo vykdymas numatytas planuojamos ūkinės veiklos PAV ataskaitoje ar statinio projekte, parengtuose teisės aktų nustatyta tvarka;

8.4. poveikio drenažiniam vandeniui monitoringą turi vykdyti ūkio subjektai, eksploatuojantys gyvulininkystės kompleksus su 500 ar daugiau sutartinių gyvulių, taip pat su 200 ar daugiau sutartinių gyvulių ar ir su mažesniu sutartinių gyvulių skaičiumi fermų (kompleksų) žemdirbystės drėkinimo laukus, kai išlaistymui yra naudojama stacionari lietinimo įranga arba išlaistoma mobiliomis priemonėmis specialiai įrengtuose ūkių nuosavybės arba ilgalaikės (daugiau kaip 5 metai) nuomos teise priklausančiuose laistymo laukuose bei kitose fermose (kompleksuose), jeigu tai nurodoma Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo sąlygose ar statinio projekte;

8.5. poveikio dirvožemiui monitoringą:

8.5.1. ūkio subjektai, eksploatuojantys gyvulininkystės kompleksus su 500 ar daugiau sutartinių gyvulių, taip pat su 200 ar daugiau sutartinių gyvulių ar ir su mažesniu sutartinių gyvulių skaičiumi fermų (kompleksų) žemdirbystės drėkinimo laukus, kai išlaistymui yra naudojama stacionari lietinimo įranga arba išlaistoma mobiliomis priemonėmis specialiai įrengtuose ūkių nuosavybės arba ilgalaikės (daugiau kaip 5 metai) nuomos teise priklausančiuose laistymo laukuose bei kitose fermose (kompleksuose), jeigu tai nurodoma Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo sąlygose ar statinio projekte;

8.5.2. ūkio subjektai, kuriems poveikio dirvožemiui monitoringo vykdymas numatytas planuojamos ūkinės veiklos PAV ataskaitoje ar statinio projekte, parengtuose teisės aktų nustatyta tvarka;

8.6. poveikio biologinei įvairovei, kraštovaizdžiui monitoringą turi vykdyti ūkio

subjektai, kuriems poveikio biologinei įvairovei, kraštovaizdžiui monitoringo vykdymas numatytas planuojamos ūkinės veiklos PAV ataskaitoje ar statinio projekte, parengtuose teisės aktų nustatyta tvarka.

9. RAAD, remdamasis turimų aplinkos tyrimų rezultatais, motyvuotu sprendimu gali nurodyti ūkio subjektui vykdyti aplinkos monitoringą ir kitais šiame skyriuje nenurodytais atvejais.

III. ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGO TIKSLAI

10. Ūkio subjektų technologinių procesų monitoringo tikslas – matuojant įrenginiuose vykstančių technologinių procesų parametrus, kurie yra susiję su teršalų išmetimu/išleidimu, energijos suvartojimu ir atliekų susidarymu, stebėti ir vertinti, ar ūkio subjektas nenukrypsta nuo technologinio režimo ir dėl to nesukelia didesnio už leistiną aplinkos teršimo.

11. Ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringo tikslas – vertinti, ar iš taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų kiekis neviršija nustatytų ribinių verčių ir/arba normų.

12. Ūkio subjektų poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringo tikslas – stebėti, vertinti bei prognozuoti iš taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų poveikį gamtinės aplinkos kokybei.

IV. ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGO PROGRAMA, JOS RENGIMO BEI DERINIMO TVARKA

13. Ūkio subjektų aplinkos monitoringas vykdomas pagal ūkio subjekto parengtą ir su atitinkamu RAAD suderintą ūkio subjektų aplinkos monitoringo programą (toliau – Monitoringo programą).

14. Monitoringo programa rengiama pagal šių Nuostatų 1 priedo reikalavimus ir šių Nuostatų 2 priede pateikta forma.

15. Monitoringo programa derinama su RAAD šia tvarka:

15.1. kai ūkio subjektas privalo gauti Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą, Monitoringo programa turi būti pateikiama kaip sudedamoji paraiškos Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimui gauti ar atnaujinti dalis ir yra derinama kartu su paraiška Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimui gauti TIPK taisyklių nustatyta tvarka;

15.2. kitais Nuostatų 15.1 punkte nenustatytais atvejais ūkio subjektas, likus ne mažiau 3 mėnesiams iki planuojamos ūkinės veiklos pradžios, Monitoringo programą (2 egz. spausdinto teksto ir įrašytą į skaitmeninę laikmeną) pateikia derinti atitinkamam RAAD, kuris:

15.2.1. per 15 darbo dienų nuo Monitoringo programos gavimo išnagrinėja pateiktą Monitoringo programą ir raštu pateikia savo pastabas ir pasiūlymus ūkio subjektui arba ją derina;

15.2.2. jei Monitoringo programoje numatytas požeminio vandens monitoringas, Monitoringo programą pateikia derinti LGT. LGT ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Monitoringo programos gavimo iš RAAD dienos pateikia raštu savo pastabas ir pasiūlymus RAAD arba raštu derina Programą;

15.2.3. RAAD apibendrina iš LGT gautas pastabas ir pasiūlymus ir ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo pastabų gavimo dienos raštu pateikia apibendrintas pastabas ir pasiūlymus ūkio subjektui, teikusiam Monitoringo programą derinti, arba ją derina;

15.3. ūkio subjektas, gavęs pastabas ir pasiūlymus iš RAAD, tikslina Monitoringo programą ir pateikia pakartotinai derinti šių Nuostatų nustatyta tvarka. Pakartotiniam derinimui pateikta Monitoringo programa derinama šių Nuostatų 15.2 punkte nustatyta tvarka.

16. Kai Monitoringo programa derinama šių Nuostatų 15.2 punkte nustatytais atvejais,

vienas suderintos Monitoringo programos egzempliorius lieka RAAD, kitas grąžinamas ūkio subjektui.

17. Monitoringo programa yra atnaujinama (keičiama):

17.1. kai atnaujinamas Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas;

17.2. Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo sąlygose nustatytais atvejais ir terminais;

17.3. kai ji nebeatitinka teisės aktų reikalavimų;

17.4. atsiradus naujoms šių Nuostatų 6–9 punktuose nurodytoms aplinkybėms.

18. Monitoringo programa ūkio subjekto motyvuotu prašymu gali būti keičiama kitais šių Nuostatų 17 punkte nenumatytais atvejais.

19. Atsiradus šių Nuostatų 17 punkte nurodytiems Monitoringo programos atnaujinimo (keitimo) pagrindams ar šių Nuostatų 18 punkte numatytu atveju, ūkio subjektas pateikia RAAD derinti pakeistą Monitoringo programą šių Nuostatų 15 punkte nustatyta tvarka.

V. ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGO VYKDYMAS, TYRIMŲ IR MATAVIMŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS IR KONTROLĖ

20. Monitoringo programa pradedama vykdyti ne vėliau kaip po 6 mėnesių nuo jos suderinimo.

21. Ūkio subjektai privalo stebėjimus, tyrimus ir matavimus (toliau – Matavimai) atlikti pagal teisės aktuose nustatytus metodus. Jei teisės aktuose nėra nustatytų metodų – pagal Lietuvos, Europos ar tarptautinių standartų reikalavimus, o jei nėra ir šių reikalavimų – pagal parengtas Matavimų procedūras.

22. Jei nei teisės aktuose, nei metode, kurį privaloma taikyti pagal teisės akto reikalavimus, nenurodyta Matavimų neapibrėžtis ar paklaida, vykdant ūkio subjektų aplinkos monitoringą, taikomi šie reikalavimai:

22.1. ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų Matavimams taikomų matavimo metodų paklaida neturi būti didesnė kaip 25%. Mažiausia naudojamu metodu išmatuojama teršalo koncentracija (teršalo nustatymo riba) turi būti mažesnė arba lygi 30% nuo išmetamo teršalo ribinės ar siektinos vertės, išreikštos mg/Nm^3 , nustatytos konkretaus objekto ūkinės veiklos vykdymo metu išmetamam teršalui iš stacionaraus aplinkos oro taršos šaltinio;

22.2. aplinkos ore esančių teršalų Matavimams taikomų Matavimo metodų paklaida neturi būti didesnė kaip 25%. Mažiausia naudojamu metodu išmatuojama teršalo koncentracija (teršalo nustatymo riba) turi būti mažesnė arba lygi 30% nuo teisės aktuose nustatytos ribinės ar siektinos aplinkos oro užterštumo vertės;

22.3. ūkio subjektų poveikio paviršiniam ir požeminiam vandeniui ir nuotekų, išleidžiamų į gamtinę aplinką, Matavimams taikomų Matavimo metodų neapibrėžtis neturi būti didesnė kaip 50%, taikant daugiklį $k=2$, įvertinta esant teršalo koncentracijai artimai DLK (didžiausia leistina koncentracija), o mažiausia nustatoma teršalo koncentracija (teršalo nustatymo riba) turi būti mažesnė arba lygi 30% nuo to teršalo DLK;

22.4. jeigu ore, paviršiniame ir požeminiame vandenyje (poveikio aplinkos oro kokybei, paviršiniam ir požeminio vandeniui monitoringas) ir nuotekose, išleidžiamose į gamtinę aplinką, išmatuota teršalo koncentracija yra mažesnė už taikomu metodu nustatomą ribą, tai pateikiant monitoringo duomenis turi būti įrašoma to taikomo metodo nustatymo riba pažymint, kad išmatuota teršalo koncentracijos vertė yra gauta mažesnė.

23. Jei metodo, atitinkančio šių Nuostatų 22.1, 22.2 ir 22.3 punktuose nustatytus reikalavimus, nėra, monitoringas turi būti vykdomas taikant atitinkamus geriausius galimus ir prieinamus Europos, tarptautinius ar nacionalinius metodus.

24. Ūkio subjektai, vykdantys aplinkos monitoringą, privalo užtikrinti, kad Matavimus atliktų laboratorijos, akredituotos teisės aktų nustatyta tvarka arba turinčios leidimus atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir

tyrimus, išduotus Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-711 (Žin., 2005, Nr. [4-81](#); 2007, Nr. [108-4444](#)), nustatyta tvarka, o stacionarių aplinkos oro taršos šaltinių išmetamų teršalų tyrimai, naudojant automatines matavimo sistemas, atitiktų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 3 d. įsakymo Nr. D1-654 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos normatyvinio dokumento LAND 86:2007 „Stacionarūs aplinkos oro taršos šaltiniai. Automatinės matavimo sistemos ir tyrimo metodai“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [130-5269](#)) reikalavimus.

25. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymą, duomenų ir informacijos pateikimą šių Nuostatų nustatyta tvarka kontroliuoja RAAD.

VI. ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGO DUOMENŲ IR INFORMACIJOS RINKIMAS, SAUGOJIMAS BEI PATEIKIMAS

26. Ūkio subjektai aplinkos monitoringo duomenis ir informaciją privalo saugoti:

26.1. technologinių procesų monitoringo – 2 metus;

26.2. taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringo nenuolatinių matavimų ir ūkio subjektų poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringo – 10 metų;

26.3. taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringo nuolatinių matavimų:

26.3.1. Monitoringo programoje nustatyti privalomi saugoti matavimų rezultatai – 10 metų;

26.3.2. visi atliktų matavimų rezultatai – 2 metus.

27. Ūkio subjektai aplinkos monitoringo duomenis ir informaciją privalo pateikti RAAD, taip pat kitoms Monitoringo programoje numatytoms institucijoms šia tvarka (jei Monitoringo programoje nenumatyta kita duomenų bei informacijos pateikimo tvarka):

27.1. technologinių procesų monitoringo ir taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringo nenuolatinių matavimų duomenys pagal šių Nuostatų 3 priede pateiktą formą pateikiami elektroniniu būdu, jei dokumentai pasirašyti saugiu elektroniniu parašu, ar popierinėje ir skaitmeninėje formose atlikus matavimus iki kito mėnesio 15 d.;

27.2. šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo iš įrenginių apskaitos ataskaitos, parengtos vadovaujantis 2004 m. sausio 29 d. Europos Komisijos sprendimu (2004/156/EB), nustatančiu šiltnamio dujų išmetimo monitoringo ir ataskaitų teikimo gaires vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 100), teikiamos Šiltnamio dujų apyvartinių taršos leidimų išdavimo ir prekybos jais tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. D1-231 (Žin., 2004, Nr. [78-2764](#); 2005, Nr. 37- 4948), nustatyta tvarka;

27.3. metinė monitoringo ataskaita, kurios forma pateikta šių Nuostatų 4 priede, pateikiama elektroniniu būdu, jei dokumentai pasirašyti saugiu elektroniniu parašu, ar popierinėje ir skaitmeninėje formose ne vėliau kaip iki kitų metų vasario 1 d. Ataskaitoje pateikiami praėjusių kalendorinių metų poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringo duomenys, technologinių procesų, taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų ir poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringo duomenų analizė bei išvados apie ūkio subjekto veiklos poveikį aplinkai.

28. Monitoringo programoje gali būti nurodyti kiti šių Nuostatų 27.1 ir 27.3 punktuose nurodytų duomenų ar ataskaitų pateikimo terminai.

29. RAAD per 20 darbo dienų nuo šių Nuostatų 27 punkte nurodytų duomenų ar ataskaitų gavimo dienos juos įvertina ir nustatęs, kad pateikti duomenys ar ataskaita neatitinka šių Nuostatų reikalavimų, pateikti neišsamūs, netikslūs ar klaidingi duomenys, informuoja apie tai ūkio subjektą nurodydamas terminą, per kurį nustatyti trūkumai privalo būti ištaisyti.

30. Kai metinėje monitoringo ataskaitoje yra pateikiami poveikio požeminiams

vandeniui monitoringo duomenys ir informacija, RAAD metinę monitoringo ataskaitą pateikia derinti LGT, kuri pagal kompetenciją išnagrinėja pateiktą ataskaitą ir per 10 darbo dienų nuo jos gavimo pateikia savo pastabas ir pasiūlymus RAAD. RAAD, gavęs iš LGT pastabas ir pasiūlymus, informuoja apie tai ūkio subjektą šių nuostatų 29 punkte nustatyta tvarka.

31. Ūkio subjektai, vykdančys taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą ir paviršinį vandenį nuolatinius matavimus, privalo viešai internete skelbti ir nuolat atnaujinti matavimų, nurodytų šių Nuostatų 26.3 punkte, rezultatus.

VII. ATSAKOMYBĖ

32. Už šių Nuostatų reikalavimų pažeidimus asmenys traukiami atsakomybės teisės aktų nustatyta tvarka.

ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGO VYKDYMO REIKALAVIMAI

I. ŪKIO SUBJEKTŲ TECHNOLOGINIŲ PROCESŲ MONITORINGAS

1. Ūkio subjektų technologinių procesų monitoringas vykdomas matuojant technologinių procesų parametrus, nustatytus Atliekų deginimo aplinkosauginiuose reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699 (Žin., 2003, Nr. [31-1290](#)).

II. ŪKIO SUBJEKTŲ TARŠOS ŠALTINIŲ IŠMETAMŲ/IŠLEIDŽIAMŲ TERŠALŲ MONITORINGAS

2. Ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų monitoringas vykdomas nuolatinio ar nenuolatinio matavimo būdu.

3. Ūkio subjektai nustato kiekvieno išmetamo į aplinkos orą teršalo pavojingumo rodiklį (toliau – TPR):

$$TPR = (M_m/RV)^a \quad (1),$$

čia:

M_m – suminis teršalo išmetimas iš visų taršos šaltinių (maksimaliai galimas), tonomis per metus;

RV – teisės aktuose nustatyta paros ribinė aplinkos oro užterštumo vertė, nustatyta žmonių sveikatos apsaugai (mg/m^3). Jei teisės aktuose teršalams, nurodytiems Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąraše ir ribinėse aplinkos oro užterštumo vertėse, nėra nustatytos paros ribinės vertės, TPR skaičiavimui taikoma 50% pusės valandos ribinės vertės. Jei teisės aktuose teršalams, nurodytiems Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąraše, nėra nustatytos paros ribinės vertės, TPR nustatymui taikoma metinė ribinė ar siektina vertė arba paros 8 valandų maksimalaus vidurkio ribinė ar siektina vertė.

a – pastovus dydis, priklausantis nuo išmetamo į aplinkos orą teršalo grupės, nurodytos Apmokestinamų teršalų sąrašo ir grupių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 53 (Žin., 2000, Nr. [6-159](#)), II skyriuje. I grupės teršalo pastovus dydis „ a “ lygus 1,7, II – 1,3, III – 1,0, IV – 0,9, o azoto oksidų (kaip azoto dioksido) – 1,3, sieros dioksido – 1,0, dulkių (kietųjų dalelių) – 0,9, vanadžio pentoksido – 1,7.

4. Jeigu taršos šaltinio išmetamo į aplinkos orą teršalo TPR ≥ 10 , šio teršalo monitoringas vykdomas nenuolatinio matavimo būdu, išskyrus šio priedo 9 punkte nurodytą atvejį ir jei kiti teisės aktai nenustato kitaip. Jeigu taršos šaltinio išmetamo į aplinkos orą teršalo TPR < 10 , šio teršalo monitoringas nevykdomas.

5. Visi ūkio subjektų taršos šaltiniai skirstomi į pirmąją ir antrąją kategoriją pagal kiekvieną iš atitinkamo taršos šaltinio išmetamą teršalą:

5.1. Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus:

5.1.1. pirmajai kategorijai priskiriami:

taršos šaltiniai,

$$\text{jei } C_m/RV > 0,5, \quad (2)$$

$$\text{kai } M/(RV \times H) > 0,01,$$

ir taršos šaltiniai, turintys valymo įrenginius, kurių vidutinis valymo efektyvumas didesnis kaip 85 %,

$$\text{jei } (C_m/RV) > 0,1, \quad (3)$$

$$\text{kai } M/(RV \times H) > 0,002,$$

čia:

C_m – teršalo didžiausia koncentracija aplinkos ore, mg/m^3 , esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms, pagal taršos sklaidos skaičiavimus;

RV – teisės aktuose nustatyta pusės valandos ribinė aplinkos oro užterštumo vertė, mg/m^3 . Jei teisės aktuose nėra nustatytos pusės valandos ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, tuomet taikoma paros ribinė aplinkos oro užterštumo vertė.

M – maksimaliai galimas išmetamas teršalo kiekis iš šaltinio, g/s ;

H – taršos šaltinio aukštis nuo žemės paviršiaus, m. Esant $H < 10$ m, skaičiuojama kaip $H = 10$ m;

5.1.2. antrajai kategorijai priskiriami taršos šaltiniai, neatitinkantys pirmosios kategorijos taršos šaltinių kriterijų, nurodytų šių Nuostatų 5.1.1 punkte, ir taršos šaltiniai tų ūkio subjektų, kuriems taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime leistinos taršos normatyvai nustatyti pagal faktinį išmetamų teršalų kiekį;

5.2. Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus:

5.2.1. pirmajai kategorijai priskiriami:

taršos šaltiniai,

jei $C_m/RV > 0,5$, (4)

kai $M/(RV \times H) > 0,01$,

ir taršos šaltiniai, turintys valymo įrenginius, kurių vidutinis valymo efektyvumas didesnis kaip 85 %,

jei $(C_m/RV) > 0,1$, (5)

kai $M/(RV \times H) > 0,002$,

čia:

C_m – teršalo didžiausia koncentracija aplinkos ore, mg/m^3 , esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms, pagal taršos sklaidos skaičiavimus;

RV – teisės aktuose nustatyta valandos ribinė aplinkos oro užterštumo vertė, mg/m^3 . Jei teisės aktuose nėra nustatytos valandos ribinės aplinkos oro užterštumo vertės, tuomet taikoma mažiausiam vidurkinimo laikotarpiui nustatyta ribinė ar siektina vertė.

M – maksimaliai galimas išmetamas teršalo kiekis iš šaltinio, g/s ;

H – taršos šaltinio aukštis nuo žemės paviršiaus, m. Esant $H < 10$ m, skaičiuojama kaip $H = 10$ m;

5.2.2. antrajai kategorijai priskiriami taršos šaltiniai, neatitinkantys pirmos kategorijos taršos šaltinių kriterijų, nurodytų šių Nuostatų 5.2.1 punkte.

6. Teršalų, išmetamų iš taršos šaltinio, kuris pagal tą teršalą yra priskirtas pirmajai kategorijai, monitoringas vykdomas tolygiai paskirsčius 4 kartus per metus, atliekant pakankamą matavimų ir/ar mėginių paėmimo skaičių.

7. Teršalų, išmetamų iš taršos šaltinio, kuris pagal tą teršalą yra priskirtas antrajai kategorijai, monitoringas vykdomas ne rečiau kaip 1 kartą per metus:

7.1. esant stacionariam technologiniam procesui, išmetamo teršalo koncentracijos matavimo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 30 minučių, o esant cikliniam technologiniam procesui – ne trumpesnė kaip 90 minučių ir turi apimti ne mažiau kaip 3 ciklinio proceso periodus;

7.2. esant vienodiems taršos šaltiniams pagal išmetamo teršalo kiekį, matavimus reikia atlikti viename iš jų, kasmet keičiant matavimams pasirinktą šaltinį.

8. Mėginių paėmimui reikalavimai nurodyti teršalo nustatymo metoduose bei Stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų laboratorinės kontrolės rekomendacijose, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. D1-68 (Žin., 2004, Nr. [39-1281](#)).

9. Ūkio subjektai išmetamų į aplinkos orą teršalų nuolatinius matavimus atlieka:

9.1. dideliuose kurą deginančiuose įrenginiuose vadovaujantis Išmetamų teršalų iš didelių kurą deginančių įrenginių normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. 486 (Žin., 2001, Nr. [88-3100](#); 2004, Nr. [37-1210](#)), VII

skyriaus reikalavimais;

9.2. atliekų deginimo ir bendro deginimo įrenginiuose vadovaujantis Atliekų deginimo aplinkosauginių reikalavimų VIII ir IX skyriuose nustatytais reikalavimais.

10. Su nuotekomis išleidžiamų teršalų matavimų dažnis nustatomas vadovaujantis Vandens išteklių naudojimo ir teršalų, išleidžiamų su nuotekomis, pirminės apskaitos ir kontrolės tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 171 (Žin., 2001, Nr. [29-941](#)). Kontroliuojami teršalai (parametrai) nustatomi vadovaujantis Nuotekų tvarkymo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 (Žin., 2006, Nr. [59-2103](#); 2007, Nr. [110-4522](#)), Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 166/2006 dėl Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro sukūrimo ir iš dalies keičiančio Tarybos direktyvas 91/689/EEB ir 96/61/EB (OL 2006 L 33, p. 1), Vandenių taršos prioritetinėmis pavojingomis medžiagomis mažinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 623 (Žin., 2002, Nr. [14-522](#)), Aplinkosaugos reikalavimais mėsliui tvarkyti, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 (Žin., 2005, Nr. [92-3434](#)), Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. Nr. įsakymu D1-193 (Žin., 2007, Nr. [42-1594](#)), taip pat ūkio subjektui išduoto Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimo sąlygomis. Nuotekų mėginiai turi būti imami pagal LST EN ISO 5667-1:2007 „Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 1 dalis. Mėginių ėmimo programų ir būdų sudarymo vadovas“ (ISO 5667-1:2006) ir LST EN ISO 5667-3:2006 „Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 3 dalis. Nurodymai, kaip konservuoti ir tvarkyti vandens mėginius“ (ISO 5667-3:2003) reikalavimus.

III. ŪKIO SUBJEKTŲ POVEIKIO APLINKOS KOKYBEI (POVEIKIO APLINKAI) MONITORINGAS

11. Ūkio subjektų poveikio aplinkos oro kokybei monitoringas vykdomas nuolatinių, nenuolatinių matavimų ar matematinio modeliavimo būdais:

11.1. nuolatinių matavimų būdas taikomas teršalams, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, kuriems teisės aktuose yra nustatyta 1 valandos ribinė vertė, o jų koncentracija aplinkos ore, įvertinta modeliuojant taršos sklaidą be foninių koncentracijų, viršija teisės aktuose nustatytą viršutinę vertinimo ribą. Atliekant nuolatinius matavimus, teršalų koncentracija ore matuojama kasmet, o minimalus duomenų surinkimas per metus turi siekti 90% galimų surinkti duomenų;

11.2. nenuolatinių matavimų būdas taikomas, kai:

11.2.1. teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, koncentracija aplinkos ore, įvertinta modeliuojant taršos sklaidą be foninių koncentracijų, neviršija teisės aktuose nustatytos mažiausio vidurkinimo laikotarpio viršutinės vertinimo ribos, nustatytos žmonių sveikatos apsaugai. Šiuo atveju atlikus taršos šaltinių inventorizaciją teršalų koncentracijos ore matuojamos nenuolatiniu būdu ne mažiau kaip kartą per 5 metus, o matavimų minimali laiko apėmtis turi siekti bent 14% metinio laiko, t. y. vienas atsitiktinai pasirinktos dienos matavimas per savaitę ištisus metus arba 8 pasirinktų savaitių, tolygiai paskirstytų per metus, matavimai;

11.2.2. teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, TPR, apskaičiuotas šio priedo 3 punkte nustatyta tvarka, yra didesnis kaip 10^4 (TPR > 10^4). Atskirų teršalų matavimų, tolygiai paskirstytų per metus, skaičius turi būti ne mažesnis kaip 50 kartų. Teršalų koncentracijos aplinkos ore matavimai šalia ūkinės veiklos objekto turi būti atliekami 1,5–3 m aukštyje nuo žemės paviršiaus. Matavimų trukmė – 30 min. Pofakeliniai matavimai atliekami fakelo centriniame taške bei iš kairės ir dešinės pusės nuo fakelo ašies susikirtimo su statmena ašiai linija taškuose (nuotolis tarp taškų iš kairės ir dešinės nuo fakelo ašies

priklauso nuo fakelo pločio – tolstant nuo taršos šaltinio, nuotolis tarp taškų didėja ir gali keistis nuo 50 iki 400 m) ne mažiau kaip trijuose atstumuose nuo konkretaus taršos šaltinio (0,5; 1; 3 ... 10 km) pavėjui ir viename taške – priešvėjinėje pusėje. Matavimams didžiausias atstumas nuo konkretaus taršos šaltinio parenkamas pagal taršos sklaidos skaičiavimus. Matavimus visuose pasirinktų atstumų taškuose būtina atlikti tą pačią dieną.

Atskirais atvejais RAAD motyvuotu sprendimu gali nurodyti ūkio subjektui įrengti stacionarias matavimų stotis. Bendras kiekvieno teršalo matavimų, tolygiai išdėstytų metų laikotarpyje kartą per savaitę 7, 13, 19 ir 1 val., keičiant savaitės dienas arba 1 kartą kiekvieną darbo dieną, keičiant valandas: 7, 13, 19 val., skaičius turi būti ne mažesnis kaip 200;

11.3. matematinio modeliavimo būdas taikomas teršalams, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus ir kurių koncentracija aplinkos ore, įvertinta modeliuojant taršos sklaidą be foninių koncentracijų, neviršija nustatytos mažiausio vidurkinimo laikotarpio žemutinės vertinimo ribos, nustatytos žmonių sveikatos apsaugai. Poveikio aplinkos orui vertinimas atliekamas po teršalų inventorizacijos, atliktos Aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ir ataskaitų teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 340 (Žin., 2002, Nr. [81-3500](#); 2008, Nr. [82-3282](#)), nustatyta tvarka. Teršalų sklaidos skaičiavimo modeliai pasirenkami vadovaujantis Foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti rekomendacijomis, patvirtintomis Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. AV-112 (Žin., 2008, Nr. [82-3286](#)), ir Ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui vertinti teršalų sklaidos skaičiavimo modelių pasirinkimo rekomendacijomis, patvirtintomis Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. AV-220 (Žin., 2008, Nr. [143-5768](#)).

12. Detalesni šio priedo 11 punkte pateiktų matavimo metodų taikymo reikalavimai pateikti Aplinkos oro kokybės vertinimo taisyklėse, Ozono aplinkos ore normose ir vertinimo taisyklėse, Aplinkos oro užterštumo arsenu, kadmiu, gyvsidabriu, nikeliu ir policikliniais aromatiniais angliavandeniliais vertinimo tvarkos apraše, Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąraše ir ribinėse aplinkos oro užterštumo vertėse.

13. Ūkio subjekto motyvuotu prašymu atitinkamas RAAD gali leisti pakeisti ūkio subjektų poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringo planą sumažinant poveikio aplinkos oro kokybei monitoringo apimtį, kai galimoje ūkio subjekto taršos poveikio zonoje atliktų valstybinio aplinkos monitoringo, valstybinės laboratorinės kontrolės ar kiti pagal teisės aktų reikalavimus atliktų matavimų duomenys rodo, kad ūkio subjekto poveikio aplinkos kokybei monitoringo plane nurodyto teršalo, įrašyto į Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašą ir ribines aplinkos oro užterštumo vertes, koncentracija aplinkos ore yra ne didesnė kaip 0,8 to teršalo pusės valandos ribinės vertės, o jei tokios nėra – paros ribinės vertės.

14. Ūkio subjektų poveikio paviršiniam vandeniui monitoringas turi būti vykdomas laikantis šių reikalavimų:

14.1. tekančiuose paviršiniuose vandens telkiniuose (upės, upeliai, kanalai) mėginiai turi būti imami aukščiau nuotekų išleistuvo ūkio subjekto išleistų teršalų nepaveiktoje vietoje ir po visiško nuotekų susimaišymo apytiksliai 0,5 km žemiau išleistuvo. Mėginys, paimtas žemiau nuotekų išleidimo vietos, turi charakterizuoti bendrą vandens sudėtį pagal tėkmę, t. y. paėmimo vietoje turi būti pakankamas nuotekų susimaišymas (ne mažiau 80 %) su upės, upelio, kanalo vandeniu. Stebimoje upės, upelio, kanalo atkarpoje, esant keletui taršos šaltinių, vienas mėginys imamas aukščiau pirmojo taršos šaltinio, kitas – žemiau paskutiniojo;

14.2. pratakiniuose vandens telkiniuose (ežerai, tvenkiniai) su greita vandens apykaita vienas mėginys imamas neteršiamoje vietoje, t. y. aukščiau išleistuvo, kitas – 0,5 km atstumu žemiau išleistuvo;

14.3. vandens telkiniuose (ežerai, tvenkiniai) su lėta vandens apykaita arba stovinčiu vandeniu mėginių ėmimo skaičius priklauso nuo telkinio dydžio. Vienas mėginys imamas antropogeninės taršos nepaveiktoje vietoje, antras – teršalų išleidimo vietoje, kiti (ne mažiau 2

mėginių) – 0,5 km atstumu į abi puses nuo nuotekų išleistuvo. Tuo atveju, kai vandens telkinys yra mažesnis nei 0,5 km², vienas mėginys imamas teršalų išleidimo vietoje, o kitas – ne toliau kaip 0,5 km nuo išleistuvo;

14.4. paviršiniuose vandens telkiniuose nustatomi parametrai:

14.4.1. pH, temperatūra, ištirpęs vandenyje deguonis, skendinčios medžiagos, biocheminis deguonies suvartojimas (BDS), cheminis deguonies suvartojimas (ChDS), amonio azotas, nitratai, nitritai, bendras azotas, fosfatai, bendras fosforas;

14.4.2. ūkinei veiklai būdingi teršalai, kurie yra nustatomi nuotekose (įskaitant ir biologinės taršos parametrus);

14.4.3. vandens debitas (tekančiuose vandens telkiniuose);

14.5. vandens mėginiai turi būti imami pagal LST EN ISO 5667-1:2007+AC:2007 „Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 1 dalis. Mėginių ėmimo programų ir būdų sudarymo nurodymai“ (ISO 5667-1:2006), LST EN ISO 5667-3:2006 „Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 3 dalis. Nurodymai, kaip konservuoti ir tvarkyti vandens mėginius“ (ISO 5667-3:2003), ISO 5667-4:1987 „Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 4 dalis. Nurodymai, kaip imti mėginius iš ežerų ir vandens saugyklų“, ISO 5667-6:2005 „Vandens kokybė. Mėginių ėmimas. 6 dalis. Nurodymai, kaip imti mėginius iš upių ir upelių“;

14.6. paviršinio vandens mėginiai imami tokio pat dažniu ir tuo pačiu metu, kaip ir nuotekų mėginiai.

15. Ūkio subjektų, nurodytų šių Nuostatų 8.2.2 punkte, motyvuotu prašymu atitinkamas RAAD gali leisti pakeisti ūkio subjektų poveikio aplinkos kokybei monitoringo planą, sumažinant poveikio paviršiniams vandeniu monitoringo apimtį, jei ūkio subjektas, ne mažiau kaip vienerius metus vykdęs poveikio paviršiniams vandeniu monitoringą, įrodo, kad dėl teršalų, išleistų su gamybinėmis nuotekomis, teršalų koncentracija paviršiniame vandens telkinyje pagal tuos teršalus neviršija Nuotekų tvarkymo reglamento 1 ir/arba 2 prieduose bei kituose teisės aktuose nustatytų DLK priimtuvui arba esama paviršinio vandens telkinio ekologinė būklė netapo blogesnė per vieną klasę pagal hidrocheminius parametrus.

16. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo plano dalis, skirta požeminio vandens monitoringui, rengiama atsižvelgiant į Ūkio subjektų požeminio vandens monitoringo vykdymo tvarką, patvirtintą Lietuvos geologijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos direktoriaus 2003 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. 1-59 (Žin., 2003, Nr. [101-4578](#)), ir į Aplinkosaugos reikalavimus mėšlui tvarkyti.

17. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo plano dalis, skirta drenažinio vandens ir dirvožemio monitoringui, rengiama atsižvelgiant į Aplinkosaugos reikalavimus mėšlui tvarkyti.

Ūkio subjektų aplinkos
monitoringo nuostatų
2 priedas

(Ūkio subjekto aplinkos monitoringo programos forma)

ŪKIO SUBJEKTO APLINKOS MONITORINGO PROGRAMA

I. BENDROJI DALIS

1. Ūkio subjekto teisinė forma, pavadinimas ir adresas.
2. Trumpas vykdomos veiklos aprašymas, nurodant taršos šaltinius, juose susidarančius teršalus ir jų kiekį, galimą poveikio aplinkai pobūdį.
3. Ūkinės veiklos objekto (-ų) išsidėstymas žemėlapyje (-iuose), schema (-os) su pažymėtais taršos šaltiniais (išleistuvu (-ais)) ir jų koordinatės LKS-94 koordinačių sistemoje.

II. TECHNOLOGINIŲ PROCESŲ MONITORINGAS

1 lentelė. Technologinių procesų monitoringo planas

Eil. Nr.	Technologinio proceso pavadinimas	Matavimų atlikimo vieta	Nustatomi parametrai	Matavimų dažnumas	Parametrų nustatytos standartinės sąlygos
1	2	3	4	5	6

III. TARŠOS ŠALTINIŲ IŠMETAMŲ/IŠLEIDŽIAMŲ TERŠALŲ MONITORINGAS

2 lentelė. Taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų monitoringo planas

Eil. Nr.	Įrenginio/gamybos pavadinimas	Taršos šaltinis*	Nustatomi parametrai	Matavimų dažnumas	Matavimo metodas***
-------------	----------------------------------	------------------	----------------------	----------------------	---------------------

		Nr.	pavadinimas	koordinatės	pavadinimas	kodas**		
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Pastabos:

* Įtraukiami ir tie taršos šaltiniai, kuriuose įrengta nuolat veikianti išmetamų teršalų monitoringo sistema;

** Teršiančių medžiagų ir kitų parametrų kodas, nurodytas Vandens išteklių naudojimo valstybinės statistinės apskaitos ir duomenų teikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 408 (Žin., 2000, Nr. [8-213](#); 2001, Nr. [83-2903](#); 2003, Nr. [79-3610](#)), 1 priedėlyje;

***Nurodomas galiojantis teisės aktas, kuriuo įteisintas matavimo metodas, galiojančio standarto žymuo ar kitas metodas.

3 lentelė. Nuotekų monitoringo planas

Eil. Nr.	Nuotekų rūšis, valymo būdas, valymo įrenginių rūšies kodas	Nuotekų priimtuvas, išleistuvo kodas, koordinatės, atstumas nuo priimtovo – upės žiočių, upės krantas	Mėginių ėmimo dažnumas*, trukmė	Mėginio ėmimo vieta	Mėginio tipas, ėmimo būdas, debito matavimo būdas, priemonės	Nustatomi parametrai		Matavimo metodas***
						pavadinimas	kodas**	
Išleidžiamas nuotekų kiekis – m ³ /d								
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Pastabos:

* Mėginių ėmimo dažnumas pastovus, tačiau mėginių ėmimo savaitės dienos ir laikas turi keistis per metus;

** Teršiančių medžiagų ir kitų parametrų kodas, nurodytas Vandens išteklių naudojimo valstybinės statistinės apskaitos ir duomenų teikimo tvarkos 1 priedėlyje;

*** Nurodomas galiojantis teisės aktas, kuriuo įteisintas matavimo metodas ar galiojančio standarto žymuo.

IV. POVEIKIO APLINKOS KOKYBEI (POVEIKIO APLINKAI) MONITORINGAS

4. Sąlygos, reikalaujančios vykdyti poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringą (pagal šių Nuostatų II skyriaus reikalavimus).

5. Matavimo vietų skaičius bei matavimo vietų parinkimo principai ir pagrindimas.

6. Veiklos objekto (-ų) išsidėstymas žemėlapyje (-iuose), schema (-os) su pažymėtomis stebėjimo vietomis nurodant taršos šaltinių (išleistuvo (-ų)) koordinates bei monitoringo vietų koordinates LKS-94 koordinačių sistemoje.

4 lentelė. Poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringo planas

Eil. Nr.	Stebėjimo objektas	Nustatomi parametrai	Vertinimo kriterijus*	Matavimų vieta, koordinatės, atstumas nuo taršos šaltinio	Matavimų dažnumas	Matavimo metodas**
1	2	3	4	5	6	7

Pastabos:

* Nurodomos ribinės, siektinos arba kitos norminės vertės, su kuriomis bus lyginami matavimų rezultatai. Biologiniams matavimams bei stebėjimams (tarp jų ir ekotoksikologiniams), kuriems nėra nustatytų ribinių verčių, nurodomos kontrolinių matavimų ar kitos norminės arba atskaitinės (referentinės) vertės;

** Nurodomas galiojantis teisės aktas, kuriuo įteisintas matavimo metodas, galiojančio standarto žymuo ar kitas metodas.

V. PAPILDOMA INFORMACIJA

7. Nurodoma papildoma informacija ar dokumentai, kuriuos būtina parengti pagal kitų teisės aktų, reikalaujančių iš ūkio subjektų vykdyti aplinkos monitoringą, reikalavimus.

8. Nurodomi Ūkio subjektų taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringo privalomų saugoti nuolatinių matavimų rezultatai.

VI. DUOMENŲ IR ATASKAITŲ TEIKIMO TERMINAI BEI GAVĖJAI

9. Nurodomi duomenų, informacijos ir/ar monitoringo ataskaitų teikimo terminai bei gavėjai.

Programą parengė _____
(Vardas ir pavardė, telefonas)

(Ūkio subjekto vadovo ar jo

(parašas)

(Vardas ir pavardė)

(Data)

įgalioto asmens pareigos)

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [D1-88](#), 2011-01-27, Žin., 2011, Nr. 16-757 (2011-02-08), i. k. 111301MISAK000D1-88

SUDERINTA

_____ regiono aplinkos apsaugos
departamento direktorius A.V.

(Parašas)

(Vardas ir pavardė)

(Data)

Ūkio subjektų aplinkos
monitoringo nuostatų
3 priedas

(Ūkio subjektų technologinių procesų monitoringo ir taršos šaltinių išmetamų/išleidžiamų teršalų monitoringo duomenų pateikimo forma)

ŪKIO SUBJEKTŲ TECHNOLOGINIŲ PROCESŲ MONITORINGO DUOMENYS

1. Ūkio subjekto teisinė forma, pavadinimas ir adresas:
2. Laikotarpis, už kuriuos pateikti duomenys:

1 lentelė. Technologinių procesų monitoringo duomenys

Eil. Nr.	Technologinio proceso pavadinimas	Matavimų atlikimo vieta	Nustatomi parametrai	Matavimų dažnumas	Matavimų rezultatai, neatitinkantys nustatytų standartinių sąlygų	
					Išmatuota reikšmė*	Matavimo atlikimo data ir laikas
1	2	3	4	5	6	7

Pastabos:

* Jei per parą buvo užregistruota daugiau kaip 20 matavimo rezultatų, kurie neatitiko nustatytų parametrų standartinių sąlygų, tai nurodomas matavimo rezultatų intervalas ir neatitikimų per parą skaičius.

ŪKIO SUBJEKTŲ TARŠOS ŠALTINIŲ IŠMETAMŲ/IŠLEIDŽIAMŲ TERŠALŲ MONITORINGO DUOMENYS

2 lentelė. Taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų monitoringo duomenys

Eil. Nr.	Įrenginio / gamybos pavadinimas	Taršos šaltinis	Nustatomi parametrai	Matavimo atlikimo data ir laikas	Matavimų rezultatai**	Matavimo metodas***	Laboratorija , atliekanti matavimus, leidimo Nr.,	Technologini o proceso sąlygos mėginių
-------------	---------------------------------------	-----------------	----------------------	---	--------------------------	------------------------	--	---

										data	ėmimo ar matavimo metu****
		Nr.	pavadinimas	koordinatės	pavadinimas	kodas*					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Pastabos:

* Teršiančių medžiagų ir kitų parametrų kodas, nurodytas Vandens išteklių naudojimo valstybinės statistinės apskaitos ir duomenų teikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 408 (Žin., 2000, Nr. [8-213](#); 2001, Nr. [83-2903](#); 2003, Nr. [79-3610](#)), 1 priedėlyje;

** Išmetamų į aplinkos orą atskirų teršalų kiekis gali būti pateikiamas arba mg/Nm³ arba g/s. Jeigu išmatuota teršalo koncentracija yra mažesnė už taikomu metodu išmatuojamą mažiausią koncentraciją, pateikiant monitoringo duomenis turi būti įrašoma, už kokią konkrečią taikomu metodu išmatuojamos mažiausios koncentracijos vertę matuotos teršalo koncentracijos vertė yra mažesnė;

*** Nurodomas galiojantis teisės aktas, kuriuo įteisintas matavimo metodas, galiojančio standarto žymuo ar kitas metodas;

**** Detalus aprašymas bet kokių nestandartinių sąlygų, galėjusių turėti įtakos matavimų rezultatams (pvz., dujų degimo temperatūra, įrangos paleidimas, apkrova, ir kt.).

3 lentelė. Nuotekų monitoringo duomenys

Eil. Nr.	Nuotekų rūšis, valymo būdas, valymo įrenginių rūšies kodas	Nuotekų priimtuvai, išleistuvo kodas, koordinatės, atstumas nuo priimtovo – upės žiočių, upės krantas	Mėginių ėmimo dažnumas *, trukmė	Mėginių ėmimo vieta	Mėginio tipas, ėmimo būdas; debito matavimo būdas, priemonės	Nustatomi parametrai		Matavimo atlikimo data ir laikas	Matavimo rezultatai	Matavimo metodas** *	Laboratorija, atliekanti matavimus, leidimo Nr., data
						pavadinimas	kodas**				
Išleidžiamas nuotekų kiekis – m³/d											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Pastabos:

* Mėginių ėmimo dažnumas pastovus, tačiau mėginių ėmimo savaitės dienos ir laikas turi keistis per metus;

** Teršiančių medžiagų ir kitų parametrų kodas, nurodytas Vandens išteklių naudojimo valstybinės statistinės apskaitos ir duomenų teikimo tvarkos 1 priedėlyje;

*** Nurodomas galiojantis teisės aktas, kuriuo įteisintas matavimo metodas, galiojančio standarto žymuo ar kitas metodas.

Parengė _____
(Vardas ir pavardė, telefonas)

(Ūkio subjekto vadovo ar jo
įgalioto asmens pareigos)

(parašas)

(Vardas ir pavardė)

(Data)

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [D1-88](#), 2011-01-27, *Žin.*, 2011, Nr. 16-757 (2011-02-08), i. k. 111301MISAK000D1-88

(Ūkio subjekto aplinkos monitoringo ataskaitos forma)

ŪKIO SUBJEKTŲ APLINKOS MONITORINGO ATASKAITA

I. BENDROJI DALIS

1. Ūkio subjekto teisinė forma, pavadinimas ir adresas:
2. Kalendoriniai metai, už kuriuos pateikiama ataskaita:

II. POVEIKIO APLINKOS KOKYBEI (POVEIKIO APLINKAI) MONITORINGAS

1 lentelė. Poveikio aplinkos kokybei (poveikio aplinkai) monitoringo duomenys

Eil. Nr.	Stebėjimo objektas	Nustatomi parametrai	Vertinimo kriterijus	Matavimų vieta, koordinatės, atstumas nuo taršos šaltinio	Matavimų dažnumas	Matavimo atlikimo data ir laikas	Matavimų rezultatai	Matavimų metodas *	Laboratorija, atliekanti matavimus, leidimo Nr., data
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Pastaba:

* Nurodomas galiojantis teisės aktas, kuriuo įteisintas matavimo metodas, galiojančio standarto žymuo ar kitas metodas.

III. DUOMENŲ ANALIZĖ IR IŠVADOS APIE ŪKIO SUBJEKTO VEIKLOS POVEIKĮ APLINKAI

3. Pateikiama monitoringo duomenų analizė, kurioje aprašomos ūkio subjekto technologinių procesų atitikimą technologiniam režimui bei neatitikimų pasekmės bei tikėtinos priežastys, įvertinami gauti ūkio subjektų aplinkos monitoringo rezultatai ir palyginami su atitinkamomis teršalų vertėmis, įvertinamas bei prognozuojamas vykdomos veiklos poveikis gamtinės aplinkos kokybei, taip pat palyginami gauti duomenys su praėjusių

metų monitoringo duomenimis.

Ataskaitą parengė _____
(Vardas ir pavardė, telefonas)

(Ūkio subjekto vadovo ar jo
įgalioto asmens pareigos)

(parašas)

(Vardas ir pavardė)

(Data)

Pastraipos pakeitimai:

Nr. [D1-88](#), 2011-01-27, Žin., 2011, Nr. 16-757 (2011-02-08), i. k. 111301MISAK000D1-88

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-88](#), 2011-01-27, Žin., 2011, Nr. 16-757 (2011-02-08), i. k. 111301MISAK000D1-88

Dėl aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. D1-546 "Dėl Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo" pakeitimo